

ACTIVITEITENVERSLAG 2023

Inhoudsopgave

Woord van de Voorzitter	3
1. HERINNERING AAN DE OPDRACHTEN EN WERKING VAN DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSCOMMISSIE	5
Ledenlijst.....	5
2. ADVIEZEN.....	6
1. Ontwerp van Lucht-Klimaat-Energieplan – 2 ^e lezing.....	6
2. Ontwerp van beheerplannen voor Natura 2000-deelgebieden in de SBZ II "Bossen en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest" - 1 ^e lezing.....	6
3. Voorontwerp van Ordonnantie tot vaststelling van het juridische stelsel van de weg	6
4. Ontwerpbesluit van de BHR inzake bestemmingswijzigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is.....	7
5. Voorontwerp van Ordonnantie tot wijziging van de Ordonnantie van 20 mei 1999 betreffende de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB).....	7
6. Voorontwerp van ordonnantie tot inleiding van een specifieke onderzoeksprocedure voor een aanvraag van stedenbouwkundige vergunning betreffende de afbraak van het interieur van het Zuidpaleis en tot wijziging van de vergunning die op 24 mei 2019 door de fgevaardigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd afgegeven aan de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.	8
7. Initiatiefadvies over de toekomstige hervorming van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO)	8
8. Ontwerp van besluit van de Regering van het BHG van 10 november 2022 houdende het ontwerp van Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening.....	10
9. Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) "Ninoofsepoort" – 1 ^e lezing(<i>bis</i>) – en van het bijbehorende milieueffectenrapport (MER).....	11
10. Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) "Mediapark" – 1 ^e lezing <i>bis</i> – en van het bijbehorende milieueffectenrapport (MER).....	12
11. Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot goedkeuring van het ontwerp tot gedeeltelijke wijziging van het GBP betreffende de Heizelvlakte en het bijbehorende MER - 1 ^e lezing <i>bis</i>	12
3. VARIA	13
14	
Bijlage 1: Memorandum.....	14

Woord van de Voorzitter

Het afgelopen jaar was een bijzonder jaar voor de Commissie, want op 30 mei 2023 vierde zij **30 jaar deskundigheid** ten dienste van het Gewest met een **colloquium in het Brussels Parlement**, dat zij graag wil bedanken voor het onthaal. Een gelegenheid om terug te blikken, maar ook om na te denken over een aantal fundamentele uitdagingen, zoals de relatie tussen deskundigen en politici, burgerparticipatie en de constructie van een collectief stedelijke verbeelding.

De Commissie pleit voor een **sterkere dialoog** tussen de wereld van de **deskundigen** en die van de **politieke besluitvormers**, maar ook tussen academische **onderzoekers** en de verschillende **commissies**. Er wordt veel kennis over Brussel geproduceerd, zowel door academici, besturen als studie bureaus, maar het is belangrijk om niet alleen de **onderzoeksstrategie** en de gecoördineerde **programmering** daarvan te versterken, maar ook de **verspreiding** van de resultaten en het **publieke debat** over de gevolgen die deze met zich meebrengen.

Daarnaast is er een holistische visie nodig op het gebied van zowel **reflectie** als **actie**, die de **Donut-tool** mogelijk maakt om rekening te houden met alle gevolgen van projecten (lokaal/globaal, ecologisch/sociaal). Het zou nuttig zijn om het gebruik ervan te veralgemenen.

Het is vanuit deze bezorgdheid om een holistische visie, met daarin het complexe denken dat Edgar Morin zo dierbaar was, dat de Commissie de Regering heeft voorgesteld om deskundigen op het gebied van **stadsociologie** en **burgerparticipatie** *in de volgende Commissie op te nemen*.

Het tweede thema - burgerparticipatie binnen ruimtelijke ordening - is een bouwsteen voor stedenbouw in Brussel, van de stadsplanning in Brussel, de stad met 100 bewonerscomités, die sinds het Gewestplan van 1979 experimenteert met openbare onderzoeken en overlegcommissies. Wij begrijpen de frustratie van ontwikkelaars van openbare projecten ten aanzien van NIMBY-reacties - *not in my backyard* (ik wil wel een tramlijn in de buurt, maar niet in mijn straat) die soms uitmonden in het BANANA-syndroom (*build absolutely nothing anywhere near anyone*). Deze frustratie kan niet worden opgelost met wat in de jaren zeventig "underground urbanism" werd genoemd: het colloquium heeft aangetoond dat een behoefte bestaat om de praktijk van de **stedelijke democratie nieuw leven in te blazen**. We moeten de voorwaarden scheppen voor een echte dialoog, waar mogelijk in een heel vroege fase van het project.

Operationele programma's zoals het plan Good Move, wijkcontracten of richtplannen van aanleg - wat hun nieuwe ontwikkeling betreft - bieden de gelegenheid om te experimenteren met meer diepgaande vormen van participatie, met het oog op coconstructie.

Mevr. prof. Bourgaux heeft aangetoond welke voorwaarden nodig zijn voor ware participatie die, zoals de achtenzestigers zeiden: geen "boerenbedrog" is, maar ook wat de cruciale uitdagingen zijn van een **Staatshervorming** met het oog op vereenvoudiging van de politiek-bestuurlijke lasagne om een dialoog op basis van duidelijkere verantwoordelijkheden mogelijk te maken die het politieke evenwicht respecteren.

Tot slot moeten we ook durven dromen en onze **verbeeldingskracht** aan het werk te zetten: ze draagt immers het potentieel in zich om mensen te mobiliseren en te laten aansluiten bij een gedeeld stadsproject. Brussel als Europese hoofdstad in 2030 moet culturele en symbolische hefbomen activeren, de talrijke "gebieden van de toekomst" in de Brusselse wijken. Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) beweegt ons ertoe rekening te houden met de verschillende **niveaus** van het stedelijk project: van de **metropool** tot de **lokale identiteitskern**.

Het is essentieel om rekening te houden met de **urgentie** die wordt opgelegd door de klimaat-, energie- en sociale **uitdagingen**, waardoor beleidsvorming op grote schaal **effectiever** moet worden, gebaseerd op een betere benutting van de geproduceerde kennis, een optimaal gebruik van gegevens en een voortdurende

monitoring van de acties, meer steun onder de bevolking door actieve burgerparticipatie en de opbouw van een mobiliserende verbeeldingskracht.

Aangezien de actualisering van het GPDO niet op de agenda staat, lijkt het gepast om te overwegen deze procedure, net als de twee luiken van de RPA's, te vervangen door een toekomstgerichte **visie** in een niet-regelgevende component van het **toekomstige GBP**, waarvan we nu al weten dat de voltooiing nog verschillende jaren in beslag zal nemen. Deze kwestie moet worden behandeld in het kader van het tweede deel van de evaluatie van het BWRO, zodat het aan het begin van de volgende legislatuurperiode dienovereenkomstig kan worden aangepast.

De Commissie heeft een advies uitgebracht over het **evaluatieverslag van het BWRO** en de voorstellen voor de hervorming van de titels III en IV (voornamelijk vergunningen), na aan verschillende vergaderingen over dit onderwerp te hebben deelgenomen. Zij maakt zich inderdaad zorgen over de vertraging bij de afgifte van stedenbouwkundige vergunningen, die schadelijk is voor de dynamiek van het Gewest. Zij heeft ook **vereenvoudigingsvoorstellen gedaan om de termijnen te verkorten**.

Hoewel zij in dit stadium nog niet op de hoogte is gebracht van de voorstellen met betrekking tot de titels I en II (plannen en reglementeringen), heeft de Commissie **suggesties** naar aanleiding van de talrijke adviezen die zijn uitgebracht in het kader van de evaluatie van de **richtplannen van aanleg**, en hoopt zij ook dat de procedures voor **milieueffectbeoordelingsrapporten** zullen worden herzien om de **doeltreffendheid** ervan te vergroten.

De Commissie heeft er een erezaak van gemaakt om haar taken nauwgezet uit te voeren, ondanks een drukke agenda. Dankzij de dynamiek van Prof. Eric Corijn, voorzitter van de afdeling Prospect, wilde zij haar leden ook betrekken bij een **toekomstgerichte denkoefening**, wat leidde tot het succes van het symposium in mei. Na deze gebeurtenis stelde de Commissie de andere adviesorganen voor om een gezamenlijk memorandum te steunen met het oog op de volgende gewestelijke verkiezingen.

Het lijkt geen twijfel dat de volgende Commissie, die zal worden opgericht na de vernieuwing van het Parlement na de verkiezingen, graag haar steun zal verlenen aan de volgende Regering, die tijdens haar ambtstermijn enorme uitdagingen het hoofd zal moeten bieden.

Benoît Périlleux

1. HERINNERING AAN DE OPDRACHTEN EN WERKING VAN DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSCOMMISSIE

Art. 7 van het BWRO

"De Regering vraagt het advies van de Gewestelijke Commissie betreffende de voorontwerpen van ordonnantie en de ontwerpbesluiten die betrekking hebben op de aangelegenheden bedoeld in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) die een aanzienlijke impact hebben op de ontwikkeling van het Gewest.

De Gewestelijke Commissie is belast met het uitbrengen van een met redenen omkleed advies over de ontwerpen van gewestelijk ontwikkelingsplan, van gewestelijk bestemmingsplan, van richtplannen van aanleg, van gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen en over de ontwerpen van gemeentelijke ontwikkelingsplannen.

De Gewestelijke Commissie kan, inzake de uitvoering of de aanpassing van de plannen en verordeningen waarover zij zich moet uitspreken, opmerkingen maken of suggesties voordragen bij de Regering.

Zij stelt algemene richtlijnen voor in verband met het voorbereiden en het opmaken van ontwikkelings- en bestemmingsplannen alsmede van stedenbouwkundige verordeningen.

De Regering kan bovendien alle kwesties met betrekking tot de ontwikkeling van het Gewest aan de Gewestelijke Commissie voorleggen."

Art. 11 van het regeringsbesluit van 4 juli 2019 betreffende de GOC

Vóór de beraadslagingen over de ontwerpen van plannen en verordeningen die vallen onder de titels II en III van het BWRO, alsmede over de onteigeningsplannen, evenals de voorontwerpen van ordonnantie en de ontwerpbesluiten betreffende de materies van het BWRO, hoort de Commissie de vertegenwoordigers van de Regering of van de gemeenten die het dossier opgemaakt hebben.

LEDENLIJST

Effectieve leden:

Bruno CLERBAUX, Eric CORIJN, Benoît DASSY, Christian FRISQUE, Gabriela HANTIG, Michel HUBERT, Hughes KEMPENEERS, Ischa LAMBRECHTS, Gilles LEDENT, Séverine LITS, Marie-Madeleine MENNENS, Benoît PÉRILLEUX (Voorzitter), Isabelle QUOILIN, Isabelle VAN ASBROECK (Vicevoorzitter), Paul VERMEYLEN, Ann VOETS, Philémon WACHTELAER.

Plaatsvervangende leden:

Peter BENUSKA, Simon BIDAL, Jean-Philippe DEVISSCHER, Pascal HANIQUE, Serge KEMPENEERS, Christophe LOIR, Bertrand MARLOT, Quentin RENSON, Annabel SCHATTEN, Laurent SCHILTZ, Aurélie TRIGAUX, Anton VAN ASSCHE, Gilles VANHAMME, Renaud VAN MELSEM, Guillaume VANNESTE, Pauline VARLOTEAUX, Patrick VEROUGSTRAETEN, Manuela VON KUEGELGEN.

2. ADVIEZEN

1. [Ontwerp van Lucht-Klimaat-Energieplan – 2e lezing](#)

Advies van 9 februari 2023

3 vergaderingen: 26 januari, 2 en 9 februari 2023

De Commissie formuleerde de volgende opmerkingen:

- *De noodzaak om naar een hogere versnelling te schakelen en de kloof tussen de voornemens en de uitvoeringsmiddelen*
- *Prioritering van de acties: Nieuwbouw minder subsidiëren en de middelen besteden aan renovatie.*
- *Doelstelling 2025*
 - *Verplicht EPB voor alle gebouwen: de datum van 2025 uitstellen en ervoor zorgen dat de verplichting van EPB-certificering bij huurderswissel wordt nageleefd.*
 - *Uitfasering van fossiele brandstoffen voor nieuwbouw en ingrijpende renovatie tegen 2025: moeilijkheden om warmtepompen overal te installeren, vooral bij renovatieprojecten, zoals aangegeven in het MER. Er is dus een groot onopgelost probleem. Voorzichtigheid is geboden bij het nemen van drastische maatregelen als het gaat om het uitfaseren van pelletketels.*
- *Sociale dimensie: invloed van renovaties op huurprijzen. Het plan moet maatregelen bevatten om te voorkomen dat de sociale crisis verergert.*
- *Procedure: de Commissie ontvangt een verzoek om advies zonder de bezwaren te ontvangen die voortvloeien uit het openbaar onderzoek. Zij vraagt om geraadpleegd te worden na het openbaar onderzoek.*
- *Transversaliteit: een tekortkoming op dit gebied omdat de gemeenten niet stroomopwaarts betrokken worden.*

2. [Ontwerp van beheerplannen voor Natura 2000-deelgebieden in de SBZ II "Bossen en open gebieden in het zuiden van het Brussels Gewest" - 1^e lezing](#)

Advies van 16 februari 2023

1 vergadering: 16 februari 2023.

De Commissie, die niet gespecialiseerd is in de technische voorwaarden voor beheerplannen, was van mening dat ze zich over die kwesties niet kan uitspreken.

Ze vroeg echter formeel om na het openbaar onderzoek te worden geraadpleegd, zodat een advies kan worden uitgebracht vóór de goedkeuring in tweede lezing. De opmerkingen uit het openbaar onderzoek zijn voor de Commissie belangrijk, in het bijzonder de opmerkingen met betrekking tot ruimtelijke ordening en stadsontwikkeling.

3. [Voorontwerp van Ordonnantie tot vaststelling van het juridische stelsel van de weg](#)

Advies van 9 maart 2023

Twee vergaderingen: 17 februari en 9 maart 2023

Ondanks de wens van de Regering om een duidelijk juridisch kader voor de wegenis te scheppen, betreunde de Commissie 3 aspecten van de Ordonnantie:

1. Het ontbreken van een meer geïntegreerde denkoefening over de gevolgen van de wegenis op het gebied van stedenbouw, van landschap en erfgoed en van ruimtelijke ordening.
2. De tekst heeft slechts betrekking op 15% van het grondgebied en niet op heel het Gewest. Ze verzoekt een wetgeving te coördineren, naar het voorbeeld van de GSV voor stedenbouw, die volkomen gelijk is voor de gemeenten en het Gewest en niet te wachten op een evaluatie in de loop van de volgende legislatuur om eraan te werken.
3. De Commissie betreunt ook het feit dat er twee uiterst complexe ordonnanties zijn, die voortdurend naar elkaar verwijzen (ordonnantie wegenis en bouwplaatsen). Zij meent dat het voor de regering meer aangewezen zou zijn geweest, de bepalingen betreffende de bouwplaatsen en de wegen in eenzelfde ordonnantie te integreren om een hogere leesbaarheid en vereenvoudiging na te streven.

[4. Ontwerpbesluit van de BHR inzake bestemmingswijzigingen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning vereist is](#)

Advies van 23 maart 2023

Twee vergaderingen: op 9 en 23 maart 2023.

De Commissie betreunde het dat de Regering geen vooruitgang heeft geboekt op belangrijke punten als coliving.

Ze was van mening dat de wijziging van het gebruik impliceert dat rekening wordt gehouden met de hinder die een bepaald gebruik veroorzaakt. Zij achtte het nuttig dit aspect te integreren, een motivatie te hebben en het verzoek om wijziging van het gebruik vergezeld te doen gaan van een meting van de effecten, zonder dat dit echt een effectenrapport moet zijn.

De voorgestelde nieuwe categorieën betreffen het beheer van de milieuhinder of de omkadering van het commercieel aanbod. Zij stelde dan ook vast dat de Regering een stedenbouwkundig instrument gebruikt om andere zaken (milieu of commerciële aantrekkelijkheid) te beheren. Bovendien zijn de rubrieken te specifiek of niet specifiek genoeg.

In sommige gevallen kan een milieuvergunning een flexibeler instrument zijn dan een stedenbouwkundige vergunning, aangezien zij beperkt is in de tijd en kan worden aangepast aan de omstandigheden en de gevolgen op het terrein.

De Commissie wees er in ieder geval op dat moet worden gestreefd naar administratieve vereenvoudiging en dat de doelstellingen moeten worden bereikt door een flexibel beheer van de middelen.

[5. Voorontwerp van Ordonnantie tot wijziging van de Ordonnantie van 20 mei 1999 betreffende de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest \(GOMB\)](#)

Advies van 30 maart 2023

Twee vergaderingen: 23 en 30 maart 2023.

De Commissie concentreerde zich meer specifiek op de punten met betrekking tot het algemene kader van de taken van de GOMB:

- **Concurrentie tussen instellingen:** risico van conflict tussen de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI), die dezelfde opdracht heeft, en de GOMB.
- **Evaluatie:** De Commissie heeft gevraagd om te overwegen om de 2 instellingen samen te voegen en, als het niet mogelijk is om één enkele operator te hebben, om de taken van elke operator te verduidelijken.
- **Grondstrategie:** niet opgenomen in de doelstellingen van het Voorontwerp van Ordonnantie.
- **Energierenovatie:** gezien de dringende noodzaak om een groot aantal gebouwen te renoveren, heeft de Commissie voorgesteld een operationeel rechtskader in te voeren om gegroepeerde renovaties (van delen van straten, bijvoorbeeld) mogelijk te maken en gewestelijke operatoren een recht van prioritaire interventie te verlenen. Voor CityDev zou een openbaar beheersrecht kunnen worden ingesteld.

Ze vond ook dat er een tool ontbrak voor beheeradvies en praktische uitvoering om huiseigenaren te helpen bij hun renovatiewerkzaamheden, waardoor er sneller resultaten geboekt zouden kunnen worden.

6. [Voorontwerp van ordonnantie tot inleiding van een specifieke onderzoeksprocedure voor een aanvraag van stedenbouwkundige vergunning betreffende de afbraak van het interieur van het Zuidpaleis en tot wijziging van de vergunning die op 24 mei 2019 door de afgevaardigde ambtenaar van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd afgegeven aan de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.](#)

Advies van 15 juni 2023

Een vergadering op 15 juni

De Commissie heeft nota genomen van de door de Regering overwogen oplossing met het oog op de technische moeilijkheden van dit gevoelige project en heeft geen opmerkingen gemaakt over de opportuniteit van deze keuze.

Ze heeft echter wel de volgende opmerkingen geformuleerd:

- Ze riep op tot beter overheidsbestuur en transparantie van technische informatie om ervoor te zorgen dat de uitdagingen goed worden begrepen;
- Zij was van mening dat de effectstudie de gehele patrimoniale analyse van het pand moest omvatten en niet alleen de buitengevels;
- Zij vond dat dit project gebruikt kon worden om het BWRO te hervormen, met name wat betreft het verkorten van de tijd die nodig is om zowel openbare als particuliere vergunningen af te geven.
- Ze vroeg om een analyse van de oorzaken en verantwoordelijkheden om herhaling van dezelfde fouten te voorkomen.

7. [Initiatiefadvies over de toekomstige hervorming van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening \(BWRO\)](#)

Advies van 30 juni 2023

4 vergaderingen: 13 en 20 april, 15 en 22 juni 2023

De Commissie vraagt om:

van meet af aan meteen een **monitoring** op te nemen bij de komende hervorming van het BWRO zodat men bij de toekomstige evaluatie ervan over nuttige informatie beschikt;

een **gewestelijk glossarium** op te stellen om de begrippen bijeen te brengen, niet opnieuw uit te vinden wat al bestaat en de verschillen naar gelang van de teksten, zo veel mogelijk te beperken;

de herwaardering van het **attest** (waarin stedenbouw en milieu zijn geïntegreerd) om vanaf het begin van een project een **openbaar debat** te houden over de grondslagen ervan, buiten de projectvergaderingen om (waarvan de notulen momenteel niet openbaar of bindend zijn, wat een probleem is). Het zou worden gevolgd door een meer **technische vergunning** (vrijgesteld van de formaliteiten die reeds in het attest zijn vervat), voor de bouw, om het project in de praktijk uit te voeren.

in sommige gevallen de vergunningsaanvraag te vervangen door een eenvoudige **aangifte** van uit te voeren werkzaamheden (op basis van een elektronisch in te vullen formulier en eventueel een schets) bij de gemeente. Hierdoor wordt de procedure lichter, blijft de overheidsinstantie op de hoogte, kan ze derhalve toezicht blijven houden op de werkzaamheden op haar grondgebied en op die manier de milieutransitie in goede banen leiden;

te voorzien in een **handleiding die als naslagwerk dient** voor het bestuur (bijvoorbeeld in de vorm van een omzendbrief) om de gevallen te kunnen vastleggen waarvoor geen vergunning noodzakelijk is, mits de voorwaarden hieromtrent verduidelijkt worden.

De lijst van werkzaamheden waarvoor een SV vereist is te herzien en te zorgen voor ondersteuning voor **tactische stedenbouw, coliving, gegroepeerde bouwplaatsen** enz.

Wat de Commissie zelf betreft, vraagt zij:

- het risico te vermijden dat er een hiaat ontstaat tussen de aftredende Commissie en de nieuw aangestelde;
- een mandaat van 6 jaar en een vernieuwing van de helft der leden om de 3 jaar te overwegen; - het minimaal aantal leden te verminderen;
- het onderscheid tussen gewone en plaatsvervangende leden op te heffen en tegelijkertijd te voorzien in de samenstelling van een reserve ter vervanging van leden die ontslag nemen;
- niet noodzakelijk één lid per competentie aan te stellen indien er leden zijn die over meerdere deskundigheden beschikken;
- te voorzien in een vertegenwoordiging van vijf raadgevende organen (de Economische en Sociale Raad, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, de Milieuraad, de Gewestelijke Mobiliteitscommissie, de Adviesraad voor Huisvesting);
- (1) stadssociologie en (2) burgerparticipatie als competentie toe te voegen, wat tien competenties zou opleveren in plaats van acht, tenzij de competenties "huisvesting & architectuur" en "cultureel & natuurlijk erfgoed" worden samengevoegd;
- van de quota te kunnen afstappen als blijkt dat er geen kandidaten zijn die aan de criteria voldoen, indien nodig na een tweede oproep tot het indienen van kandidaturen;
- te voorzien in een echt contract voor deskundigen ter vervanging van het systeem met presentiegelden;
- de onverenigbaarheid van functies voor ambtenaren af te schaffen.

8. Ontwerp van besluit van de Regering van het BHG van 10 november 2022 houdende het ontwerp van Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening

Advies van 30 juni 2023

9 vergaderingen: 30 maart, 13 en 20 april, 25 mei, 1, 8, 15, 22 en 29 juni 2023.

De Commissie waardeerde het dat de Regering een herziening van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening opnieuw op de agenda heeft gezet waarbij de volgende punten centraal blijven staan: de levenskwaliteit in een stedelijke omgeving die het milieu op gewestelijk niveau in stand wil houden en wil verbeteren; die proactief reageert op huidige en toekomstige uitdagingen met het oog op een grotere veerkracht, en met oog voor flexibiliteit, het beginsel van inclusiviteit en respect voor erfgoedwaarden en het stedelijk kader. Zij meent dat het ontbreken van precieze regels voor de profielen en inplanting van gebouwen tot het tegenovergestelde resultaat kan leiden.

Zij merkte op dat het nieuwe ontwerp van GSV bij diverse belanghebbenden en beroepsbeoefenaren meteen aanleiding heeft gegeven tot bezorgdheid, zowel over de methodologie, de inhoud als de praktische uitvoering.

Hoewel zij begrip had voor de wens om de regelgeving begrijpelijker en duurzamer te maken teneinde gelijke tred te houden met de technische ontwikkelingen, plaatste zij toch vraagtekens bij het feit dat, om deze doelstellingen te bereiken "alleen weloverwogen en nauwkeurige regels worden vastgesteld wanneer dat nodig wordt geacht". Zij vroeg zich namelijk af wie deze noodzaak zal kunnen beoordelen? In welke gevallen?

Net als tal van reclamanten vreesde de Commissie dat de subjectieve beoordeling van dossiers (zoals het geval is voor de goede ruimtelijke ordening) de deur openzet voor willekeur. Het MER wijst er ook op dat dit het werk van de besturen om vergunningsaanvragen te analyseren zal bemoeilijken. Zij vreest dat vaag geformuleerde bepalingen of bepalingen die zich beperken tot algemene beginselen kunnen leiden tot aanzienlijke rechtsonzekerheid bij de behandeling van dossiers voor stedenbouwkundige aanvragen. Deze bepalingen van indicatieve aard zouden het onderwerp kunnen zijn van gidsen of vademecums, zoals al het geval is voor bepaalde gebieden (zie bijvoorbeeld voor voetgangers, fietsers enz.)

Bovenop de minimumnormen, die vermoedelijk in overeenstemming zouden zijn, moet het mogelijk zijn om projecten als niet-afwijkend te beschouwen als ze verenigbaar zijn met goede ruimtelijke ordening. Het is daarom belangrijk om minimumnormen te handhaven en over een vademecum met aanknopingspunten te beschikken om meer inzicht te bieden in de beoordelingscriteria inzake goede ruimtelijke ordening. Dit geldt in het bijzonder voor kleine projecten die betrekking hebben op het grote publiek, dat de regels en beoordelingsnormen gemakkelijk moet kunnen begrijpen.

De Commissie benadrukte dat bij het nastreven van de doelstellingen van het GPDO rekening moet worden gehouden met de sociale en culturele geografie, de geschiedenis en het erfgoed van Brussel. De Commissie had met name graag zien dat in titel I wordt herinnerd aan de doelstelling betreffende de dynamisering van de lokale identiteitskernen van het GPDO. Het wijkniveau kan een hefboom zijn voor een lokale en solidaire ontwikkeling.

De Commissie stelde voor om de GSV, die voor het gehele gewestelijke grondgebied geldt, te beperken tot minimale, nauwkeurige stedenbouwkundige regels om de voorspelbaarheid ervan te garanderen. Andere lokale instrumenten (ZGSV, BBP, RPA) moeten dan de beoordeling van de locaties meer in detail aanvullen.

Net als de KCML (Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen) en andere reclamanten, vroeg zij dat de nieuwe tekst consistent is met andere wetteksten (bv. het besluit betreffende werken van geringe omvang) om toepassingsproblemen te voorkomen.

Een aantal elementen die in het advies worden genoemd, maken deel uit van de noodzakelijke evaluatie van het BWRO. De Commissie was zelfs van mening dat de definitieve goedkeuring van de GSV afhankelijk moet worden gesteld van deze evaluatie.

De Commissie raadde aan om een diepgaande testfase met de stedenbouwkundige diensten in te stellen, op basis van concrete gevallen die aan de gemeentelijke of gewestelijke loketten worden behandeld. Voorbeelden van goede praktijken uit andere Gewesten en steden zouden bij deze gelegenheid nader kunnen worden onderzocht.

Het gaat meer bepaald over de regeling betreffende de openbare onderzoeken en de werking van de overlegcomités (OC), de kwaliteit van het openbaar debat, het beheer van de projectvergaderingen ingevoerd door het BWRO, het besluit betreffende de vrijstellingen en het verloop van publiek-private en publiek-publieke partnerschappen, de kwaliteit en de capaciteit van de diensten "stedenbouw" van de gemeenten en het Gewest, evenals de noodzakelijke samenwerking tussen de gewestelijke besturen (Urban, Brussel Mobiliteit en Leefmilieu Brussel) en tussen het Gewest en de gemeenten, en het gebruik van "Kwaliteitskamers" om open discussies mogelijk te maken. Er was ook de kwestie van de kwaliteit en de samenstelling van de teams, bureaus, architecten enz., evenals de permanente vorming van de betrokken publieke en private betrokken actoren en de studenten in deze domeinen, de relatie met het team van de Bouwmeester Maître Architecte (BMA), de synergieën met en tussen de technische en logistieke diensten (MIVB, Vivaqua, Engie, Proximus enz.), het gebruik van stedenbouwkundige lasten enz.

Alle gevraagde aanvullende onderzoeken of evaluaties kunnen ook in het MER van het ontwerp worden opgenomen. Bijvoorbeeld de vergelijking met andere steden - de uitvoering van de afschaffing van het verordenende gedeelte van de stedenbouwkundige verordening in Wallonië, de vergelijking van de normen voor de indeling van een woning zoals die in de gemeenten bestaan enz. Al deze elementen zouden in het MER van de nieuwe GSV moeten worden geïntegreerd.

De Commissie vond dat de governance momenteel ontoereikend is. De Commissie nodigde uit om, parallel met de opstelling van deze tekst, een project in die zin op te zetten.

[9. Ontwerp van Richtplan van Aanleg \(RPA\) "Ninoofsepoort" – 1^e lezing\(bis\) – en van het bijbehorende milieueffectenrapport \(MER\)](#)

Advies van 12 september 2023

Twee vergaderingen: 31 augustus en 7 september 2023

Onder voorbehoud van de opmerkingen geformuleerd in het advies was het algemene oordeel van de commissie positief, gezien de opmerkelijke evolutie van het project. Zij was verheugd over het antwoord van de Regering op de verschillende opmerkingen en bezwaren die in het kader van het eerste ontwerp zijn geuit.

Er zijn echter belangrijke aspecten die buiten de strikte grenzen van het ontwerp van RPA vallen, in het bijzonder de mobiliteitsaspecten (fietsverkeer, verbeterd openbaar vervoer enz.) waarvoor dringend oplossingen nodig zijn.

De commissie was van mening dat het gebrek aan toegankelijkheid van het stadscentrum voor deze centrale zone van het GPDO onaanvaardbaar was. Ze begreep dat dit aspect niet kon worden behandeld in het kader van een RPA, maar het moest worden vermeld.

De commissie drong aan op de kwestie van water op de site. De grondbedekking moet waterdoorlatend genoeg zijn om water te absorberen, wat beton niet is. De aanwezigheid van het kanaal biedt ook mogelijkheden om water en frisheid naar de site te brengen.

De commissie was van mening dat het, gezien de urgentie van de klimaatverandering, beter was om grote bomen te planten die onmiddellijk voor schaduw zorgen. Ze stelde voor om het RPA te gebruiken voor

experimenten, zowel op het gebied van ontwikkeling als burgerparticipatie, om ervoor te zorgen dat mensen met verschillende achtergronden betrokken worden bij het plan.

[10. Ontwerp van Richtplan van Aanleg \(RPA\) "Mediapark" – 1^e lezing bis – en van het bijbehorende milieueffectenrapport \(MER\)](#)

Advies van 5 oktober 2023

Twee vergaderingen: 19 september en 5 oktober 2023

De Commissie bracht een algemeen gunstig advies uit, onder voorbehoud van een aantal opmerkingen.

De Commissie benadrukte de positieve ontwikkeling met betrekking tot het eerste ontwerp van RPA Mediapark en wees op de zeer hoge kwaliteit van dit RPA, dat innovatief blijft.

Toch benadrukte de Commissie de noodzaak van een coördinatie tussen de sites die betrokken zijn bij de vastgoedontwikkelingen langs de Grote Ring (Josaphat, Mediapark enz.) en wees ze erop dat het openbaar vervoer moet worden vastgesteld. Deze coördinatie kan worden opgezet door Perspective.

Een fasering in het operationele gedeelte is nodig om meer samenhang te geven aan dit RPA en om te zorgen voor een overeenstemming met de andere RPA. De MSI zal dit op zich moeten nemen. Zoals reeds vermeld in het advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC) over het [RPA Ninove](#), herinnert de Commissie aan de algemene opmerkingen betreffende de belangrijke aspecten die buiten de strikte reikwijdte van de perimeter van het ontwerp van RPA vallen, in het bijzonder de mobiliteitsaspecten, waarvoor dringend oplossingen nodig zijn. Ze begrijpt dat dit aspect niet kan worden behandeld in het kader van een RPA, maar het moet worden vermeld.

Bovendien vestigde de Commissie de aandacht op de kwestie van water op de site: de grondbedekking moet waterdoorlatend zijn om water te absorberen.

Ze stelde tot slot voor om het RPA te gebruiken voor experimenten, zowel op het gebied van ontwikkeling als burgerparticipatie, om ervoor te zorgen dat mensen met verschillende achtergronden betrokken worden bij het plan.

[11. Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot goedkeuring van het ontwerp tot gedeeltelijke wijziging van het GBP betreffende de Heizelvlakte en het bijbehorende MER - 1^e lezing bis](#)

Advies van 26 oktober 2023

1 vergadering op 19 oktober 2023

De Commissie verwees naar haar twee vorige adviezen ([10 november 2016](#) en [30 juni 2022](#)) en nam nota van de wijzigingen.

Ze handhaafde echter haar eerdere advies en benadrukte daarbij de volgende punten:

- *Er is een volledige herziening nodig, aangezien de wijzigingen in het GBP alleen worden gerechtvaardigd door het Neo-project, dat op grote schaal in twijfel is getrokken door zowel de overheid als de adviesorganen.*
- *Er zouden andere functies dan een winkelcentrum gepland kunnen worden;*
- *Er moet een quotum van gedifferentieerde en betaalbare woningen worden gereserveerd;*
- *Een participatief bemiddelingsproces moet worden overwogen.*

3. VARIA

De Commissie organiseerde 3 voorbereidende workshops voor haar colloquium ter gelegenheid van haar 30e verjaardag, dat op 30 mei 2023 in het Brussels Parlement werd gehouden.

1. Workshop 1, 7 maart 2023: [de relatie tussen planning en burgerparticipatie](#) (coproductie met burgers);
2. Workshop 2, 23 maart 2023: [de relatie tussen deskundigen en politici](#);
3. Workshop 3, 20 april 2023: [de relatie tussen plan/project en visie \(stedelijke verbeelding\)](#).

Er werd ook een brochure uitgegeven over het colloquium [Dertig jaar in dienst van het Brussels Gewest](#).

Feestelijke afsluiting van ons colloquium met het Brussels orkest Café Marché.

Bijlage 1: Memorandum

*BALANS EN VOORUITZICHTEN VOOR REACTIVERING
VAN DE STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE ORDENING IN BRUSSEL
Naar een nieuw elan voor de Adviescommissies*

De adviescommissies ondervinden een aantal moeilijkheden die tot frustratie en ontmoediging leiden. Ter gelegenheid van haar 30e verjaardag heeft de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie, in samenwerking met andere adviescommissies, de balans opgemaakt van en een vooruitblik geworpen op drie belangrijke uitdagingen: de relatie tussen onderzoek, expertise en kennis en de politiek; vormen van burgerparticipatie en coproductie; en de relatie tussen visie, verhaal, verbeelding en stadsproject.

Er werden workshops gehouden op 7 en 23 maart en op 20 april 2023 met tientallen deelnemers van verschillende overheidsbesturen, sectoren (privé en publiek), burgers en academische disciplines. Drie teksten van verschillende auteurs werden in een boekje gepubliceerd. Op 30 mei 2023 werd er een colloquium gehouden in het Brussels Parlement, waar de drie thema's opnieuw ter discussie werden gesteld in panels bestaande uit politici, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en academische experts.

Hier volgen, in 10 punten, de belangrijkste conclusies van dit rijke traject van debat en uitwisseling om de stedenbouw en de ruimtelijke ordening in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) nieuw leven in te blazen, voor een beleid dat gebaseerd is op een betere relatie met de kennisproductie, voor een meer participatieve democratie, voor een visie en een verhaal in het centrum van het stadsproject.

1. Voor meer transversaliteit, integratie en samenwerking in het BHG

Brussel is cultureel gezien de meest diverse stad van Europa. De institutionele organisatie is sterk gefragmenteerd en gesegmenteerd (gemeenschappen, 19 gemeenten). Er zijn veel besturen. Dit alles vindt plaats op een gemeenschappelijk grondgebied. We worden geconfronteerd met een aantal dringende problemen: de sociale en energiecrisis, de strijd tegen de opwarming van de aarde, de ontwikkeling van biodiversiteit, de crisis in het onthaal van immigranten, sociaaleconomische omwentelingen enz.

We moeten dringend meer nadruk leggen op een geïntegreerd, transversaal ontwikkelingsproject dat de bevolking mobiliseert en verschillende culturen, verschillende institutionele niveaus en diverse maatschappelijke organisaties met elkaar verbindt om beleidsvorming effectiever te maken. Verder kijken dan onze neus lang is! Er moeten plaatsen komen waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en vrijuit kunnen praten.

Ook moet deze multidisciplinaire aanpak in alle beleidsvorming geïntegreerd worden binnen het algemene kader van het GPDO.

2. Betere programmering en verspreiding van onderzoek

In Brussel wordt veel kennis geproduceerd, door academici, overheidsbesturen of studie bureaus. De strategie en de gecoördineerde programmering van het onderzoek moeten echter worden versterkt, evenals de verspreiding van de resultaten en het publieke debat over de consequenties die daaruit moeten worden getrokken. De hoogdringendheid die het gevolg is van de uitdagingen op klimaat- en energiegebied, dwingt ons immers tot een grotere doeltreffendheid bij het overheidsoptreden, gebaseerd op een betere benutting van de geproduceerde kennis, een optimaal gebruik van gegevens en een voortdurende monitoring van de acties. We moeten academische vrijheid garanderen en tegelijkertijd transdisciplinariteit eisen.

Het Gewest moet *Perspective voldoende middelen ter beschikking stellen om de kennis in Brussel te centraliseren (gegevensbank en toegankelijkheid op het internet, met name van de Executive summaries)* en ervoor te zorgen dat de resultaten worden gevaloriseerd; en aan het *Brussels Studies Institute* om de verspreiding en synthese van studies en onderzoek en de discussie over werkpistes te bevorderen. Het zou ook nuttig zijn om te profiteren van de resultaten van effectstudies en -rapporten, en tegelijkertijd hun modaliteiten te herzien, zodat ze hun hoofddoel van het verbeteren van projecten kunnen blijven nastreven. Er moet ook dringend een *Observatorium van de Brusselse Grootstad* worden opgericht: om het gewestelijke beleid bij te sturen, moet er rekening worden gehouden met de context van de Brusselse stedelijke gemeenschap.

3. Permanente opleiding voor openbare en particuliere spelers die betrokken zijn bij stadsontwikkeling, in samenwerking met onderzoek

Naar het voorbeeld van de Conférence permanente du développement territorial (CPDT) in Wallonië, zou het zeer nuttig zijn om onderzoekers te belasten met *de taak om permanente opleidingen te geven aan ambtenaren* (netwerk van ambtenaren verantwoordelijk voor stedenbouw, mobiliteit en milieu) en particuliere operatoren. In Vlaanderen hebben de Jury Stadsvernieuwing en haar rapporten en studiedagen ook een positief effect op de toename van de kwaliteit van de competenties van de steden en van de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de projecten.

4. Meer publiciteit en transparantie en beleidsevaluatie

Balansen en onderzoeken die door overheidsbesturen of in opdracht door onderzoekers of adviesbureaus werden uitgevoerd, en evaluaties van het overheidsbeleid door het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), moeten *beschikbaar worden gesteld en gecommuniceerd*, en er moet over worden *gedebatteerd* in vergaderingen, binnen gemeenten en commissies. Naast de jaarverslagen over de activiteiten van overheidsorganen moeten de externe evaluaties worden versterkt (EU-model: evaluaties *ex ante*, *mid term*, *ex post*).

5. Een betere relatie tussen adviescommissies en de executieve

Het BHG heeft een groot aantal commissies die tientallen goed onderbouwde adviezen produceren. Dit werk moet deel uitmaken van *een meer collaboratieve relatie tussen deskundigen en politici* en tussen de verschillende adviesorganen. De adviesorganen vragen om feedback van politieke verantwoordelijken, zodra het regeringsbesluit is genomen, om te begrijpen waarom er wel of geen rekening is gehouden met hun voorstellen. Daarnaast geloven ze dat het noodzakelijk is om een visie te hebben op toekomstige plannen, projecten en agenda's. Daarom zou het een goed idee zijn om een *Conferentie van Commissies* op te richten, die twee keer per jaar met de regeringen bijeenkomt om de grote lijnen van de voorliggende projecten te horen.

6. Burgerparticipatie activeren en verduidelijken

Om de implementatie van beleid en recente ervaringen met de tenuitvoerlegging van plannen te verbeteren, is het belangrijk om de burgerparticipatiepraktijken te verbreden. Er werden verschillende pistes afgetast:

6.1. Duidelijk de "spelregels" vaststellen en het publiek verbreden

Het is essentieel om de vormen van burgerparticipatie te verduidelijken en te vereenvoudigen: ze een duidelijk en precies doel geven, zorgen voor opvolging, formaten diversifiëren, proactieve

benaderingen om gemarginaliseerde groepen te bereiken, feedback over de resultaten organiseren, consultaties beter plannen enz.

6.2. Lokale participatie op lange termijn organiseren

Permanente structuren voor lokale participatie in wijken (wijkraden, participatiebudgetten enz.), die een transversale visie zouden kunnen hebben, zouden moeten worden veralgemeend: het gebrek aan een structurele aanwezigheid van participatieprocessen in wijken betekent dat verzoeken om overleg altijd ad hoc en gesegmenteerd zijn. Het zou goed zijn om een balans en een samenvatting te hebben van de verschillende praktijken in de gemeenten van het BHG.

7. Verbetering van de procedures voor informatie en consultatie

De belangrijkste informatiemaatregelen zijn de "speciale regelen van openbaarmaking" zoals voorzien in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO). De hervorming van het BWRO zou een opportuniteit voor verbetering moeten zijn: projecten stroomopwaarts meer openbaar bespreken, het programma en de bouwprofielen aan een openbaar onderzoek onderwerpen vóór de interventie van de BMA, een echte dialoog tot stand brengen in de overlegcommissie die verder gaat dan het horen van de reclamanten, de overheidsbesturen activeren om de deelname te verbreden ...

8. Co-constructie van programma's en plannen

Meer informatie over het programma stroomopwaarts van het project en in aanwezigheid van de verschillende scenario's die worden besproken; uitvoeren van een participatieve diagnose (richtplannen van aanleg, stadsvernieuwingscontracten, contracten voor duurzame wijken), waarbij onderzoekers, academici en studiebureaus worden gemobiliseerd als actoren in het participatieve proces ...

9. Activering van de democratie door meer publiek debat

Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO) publiceren en het publiek informeren over de inhoud en de visie van de Regering, het GPDO bijwerken na de pandemie en de klimaat- en energiecrises; debatteren over de resultaten, visies en projecten in de media en met het publiek, en zich hierop richten tijdens de verschillende verkiezingen.

Alvorens concrete keuzes te maken over de nieuwe bestemmingen van het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP), is het noodzakelijk om een herzien stadsproject te bespreken, rekening houdend met de rol van Brussel en de rand in de grootstad; het spanningsveld tussen verdichting en ontlichting; de toekomst voor braakliggende terreinen, reservoirs van biodiversiteit/antwoorden op gewestelijke behoeften (huisvesting, werkgelegenheid, economie, logistiek enz.); een energiestrategie voor elke wijk?

Tot slot moeten plannen expliciet worden geïntegreerd in deze transversale visie: verplichting voor de plannen (*Good ...*) en overheidsbesturen om hun plannen expliciet te situeren binnen het kader van het GPDO en de territoriale ontwikkeling.

10. Legitimatie van projecten door een meer relationele benadering

Elk concreet project of RPA of ander planningsinstrument moet het project situeren in de onmiddellijke en ruimere omgeving van het BHG, mogelijke effecten elders aangeven en de visie van het project situeren in de context van algemene plannen en visies. Elk project moet ook de toekomstige werkingsomstandigheden en hoe het geïmplementeerd en uitgevoerd moet worden ("*software*") beter integreren, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met de zeer grote culturele diversiteit van de wijken.

8 voorstellen van de ondertekenende Raden en Commissies:

1. **Permanent overleg tussen de secretariaten:** de Adviescommissies geven hun secretariaten de opdracht regelmatig bijeen te komen om hun bezorgdheden uit te wisselen, informatie te verstrekken over actuele kwesties en gezamenlijke agenda's te beheren.
2. **Gezamenlijke voorstelling van ontwerpen en plannen die voor advies worden voorgelegd:** de secretariaten organiseren gezamenlijke hoorzittingen met de opstellers van ontwerpplannen, reglementen, besluiten enz. die betrekking hebben op de verschillende raden.
3. De Commissies vragen de Regering om een **halfjaarlijkse conferentie** te organiseren om het algemene kader van lopende projecten te presenteren, en de verbanden tussen deze projecten en de algemene plannen, om het transversale karakter van hun bespiegelingen te vergroten.
4. De Commissies willen op de hoogte gehouden worden, en waar nodig suggesties kunnen doen, over de **onderzoeks- of studieprogramma's** die door het Gewest gefinancierd worden in de gebieden die hen aanbelangen. Ze vragen de Regering om een (fysieke en virtuele) plaats in te richten waar al deze studies en hun *executive summaries* geraadpleegd kunnen worden.
5. De Commissies willen dat de resultaten van studies en evaluaties van overheidsbeleid **worden gepresenteerd en besproken**.
6. Wat de participatie van burgers betreft, hebben de Commissies vastgesteld dat deze processen in de context van bepaalde gewestelijke plannen en programma's tekortschieten of mislukken. Zij namen nota van de adviserende en omkaderende rol die de Participatiecel binnen Perspective heeft gekregen. Zij vragen om een halfjaarlijkse vergadering met haar leidinggevenden om op de hoogte te worden gehouden van de gemaakte vorderingen. Zij zijn van mening dat het essentieel is om een **hoger niveau van co-constructie van projecten te bereiken**.
7. De Commissies zouden graag zien dat het **publieke debat** over kwesties op het gebied van ruimtelijke ordening beter georganiseerd wordt en regelmatig plaatsvindt. Ze willen in het bijzonder het nieuwe stadsproject kunnen bespreken dat een voorwaarde zal zijn voor de herziening van het gewestelijk bestemmingsplan (GBP), aangezien een nieuw GPDO niet op de agenda lijkt te staan en het GPDO van 2018 geen rekening kon houden met de gevolgen van de pandemie (Covid) en de problematiek omtrent biodiversiteit en opwarming van de aarde een doorslaggevend belang heeft gekregen.
8. De Commissies vragen om versterking van de middelen van het Brussels Studies Institute, met name om voorstellen te doen voor **de permanente vorming voor gewestelijk en gemeentelijk personeel** en voor professionals uit de privésector; en de middelen van Perspective (BISA en Territoriale Kennis) om, onder andere, een **permanent observatorium van de Brusselse Grootstad** (Brusselse Stedelijke Gemeenschap) op te richten.